

Bristen på intrångsskydd för uppfinnare är bara symptom på ett systematiskt tankefel.

Först vill jag varmt tacka Margareta Cederfelt för hennes tydliga ställningstagande för de fristående uppfinnarna i inlägget den 30 september!

Tyvärr är den rådande bristen på immaterialrättsligt skyddsnät symptomatiskt för uppfinnarens alltmer marginaliserade situation.

Till att börja med; att satsa på ”innovation” betyder konkret att satsa på något som per definition redan är på marknaden. Det är ”uppfinningar” som bör satsas på, dvs nya idéer, teknologier och problemlösningar ännu ej realiserade och med potential att attrahera investerare, skapa intäkter, tillföra arbetstillfällen, generera skatteintäkter mm. Av någon anledning har dock orden ”uppfinnare” och ”uppfinningar” helt försvunnit i tillväxtdebatterna. Ord som under mer än ett sekel har stått för något mycket seriöst och väsentligt för industriell tillväxt har över några få år kommit att klinga amatörmässigt och ’ute’.

För 2013 har staten enligt SCB avsatt c:a 31,5 miljarder till FoU- och innovationsstöd. Av dessa medel går 15,8 miljarder till högskolor och universitet, med det uttalade syftet att åstadkomma innovationer.

Beloppet som ur de 31,5 miljarderna tillställs just innovatörerna (dvs uppfinnarna), är häpnadsväckande 5 promille - c:a 160 mkr¹.

Hela 49,9% av innovationsstödet fördelas istället över akademiska institutioner; forskningsställen, universitet och högskolor, trots att statistik visar att endast 20% av nystartade innovationsföretag kommer ur dessa och uppgifter talar om att hälften av dessa antingen likviderats eller har försvunnit utomlands inom tre år efter avknoppning.

Vad gäller antalet omsatta patent med allt vad dessa betyder för Sverige avseende arbetstillfällen, skatteintäkter, arbetsgivarintäkter, exportintäkter mm är siffran avsevärt lägre för akademika - 5% - jämfört med antalet aktiva patent från Sveriges fristående uppfinnare².

Att svensk innovation - trots beskrivna obalans - fortfarande intar en hög internationell positionering, skall ses som ett kvitto på Sveriges historiskt höga andel av världens mest framgångsrika uppfinnare. Den ska absolut inte tas som intäkt för att Sverige investerar i sina innovatörer. Tvärtom.

Landets c:a 30 lokala uppfinnareföreningar med tillsammans drygt 2 000 uppfinnare, organiserade i riksorganisationen - SUF, Svenska uppfinnareföreningen (världens äldsta, med sina 127 år!), saknar samhällets finansiella stöd. All verksamhet; administrerande, remissberedande, rådgivande, utbildande, marknadsförande, nätverkande mm utförs av föreningarnas styrelser – även SUF:s – helt ideellt.

Sveriges innovatörer/uppfinnare kan dessvärre idag betraktas som ekonomiskt livegna.

Sveriges innovatörer/uppfinnare är på intet sätt forskarfientliga och hyser ingen önskan att försvaga forskningens viktiga andel i framsteg och tillväxt. Vi är bara till utmattning trötta på stödssystemens ignorans att ta till sig såväl historiska fakta som dokumenterad statistik som bevisar hur högt ekonomiskt utfall staten faktiskt har, vid satsningar på de fristående uppfinnarna. En insikt som

tyvärr tycks ha gått helt förlorad genom omformningen av statens stödsystem för innovation under de senaste 20 åren³. Ett i vårt tycke oansvarigt slöseri med den dokumenterat ovärderliga resurs som Sveriges uppfinnare utgör och har utgjort för Sveriges tekniska välstånd sedan mer än ett sekel.

OECD's rapport från 2009 bekräftar i siffror detta, när man fastslår att Sverige innehar en smickrande 3:e-plats vad gäller nationell investering i FoU. Däremot har Sverige en - inte särskilt smickrande - 46:e-plats (av 56 länder) vad gäller involverad arbetskraft. Dvs statens ekonomiska utfall i form av arbetstillfällen, skatteintäkter, exportresultat mm står inte alls i paritet med investeringen. "Många ord och få verkstäder", skulle man kunna sammanfatta...

Såväl den nationella innovationsstrategin som Stockholms läns d:o anger Företagen, UoH samt Staten (gm offentlig finansiering) som den trojka varur innovationer uppstår. Att man i dessa ambitiösa och ekonomiskt omfattande *innovationsstrategier* inte inkluderar Sveriges *innovatörer* (uppfinnarna), som historiskt ju har levererat lejonparten av Sveriges nuvarande höga teknologiska nivå är kort sagt obegripligt.

Sverige skulle kunna vara världsledande inom innovation, liksom man redan är det inom konfektion, musik, design och datorspelsutveckling. Men en stor skillnad mellan innovationsområdet och de övriga är att man i de senare har satsat på kreatörerna - de som faktiskt skapar det som sedan kommersialiseras.

Det är inte svenska tyger som säljer, det är kläddesignerns arbete som gör jobbet.

Man åstadkommer inte en Melodifestival utan kompositörer.

Hur kom då Sverige att utveckla innovationsstrategier utan innovatörer?

Om man tycker att Sveriges topplaceringar i flera internationella innovationsrapporter⁵ imponerar, kan man ju försöka föreställa sig vilken teknisk utveckling Sverige skulle kunna ha, med en förmodat tiofaldig ökning - eller mer - av Svenska innovationer, som dessutom inte längre i alltför många fall lades ned eller försvann till utlandet, som idag.

Detta påstår vi relativt omgående skulle kunna bli verklighet om bara ansvariga för Sveriges innovationsstrategier - oavsett politisk färg - bestämmer sig för att också omfatta uppfinnarna, med avsevärt mer substantiella belopp än genanta 0,5%.

Örjan Strandberg, ordförande i STIK, Stockholms Innovatörskrets, styrelseledamot i SUF

¹Beloppet refererar till Regeringens budgetprop 2012; anslagna medel till Almi om 330 mkr, varav c:a 170 mkr avser ALMIs administration och lönekostnader. Siffrorna bekräftas av Riksdagens utredningstjänst.

²Någon specificerad exakt siffra kan ej anges annat än Lars Birger Larssons estimering i sin forskning över STU/NUTEK-projekt mellan 70-tal - 2006. Samt uppgifter i rapporten "uppfinningars betydelse för Sverige" där Charlotte Norrman och Per Frankelius på sid 42 skriver: "Forskning visar att fristående uppfinnare står för en betydande del av de patent som registreras och som idag betraktas som innovationer". Och på sidan 47/48, om högskoleanställda lärare/forskare: "om man som uppfinnare räknar dem som fått patent på sin uppfinning står den här gruppen för c:a 5% av de uppfinningar som årligen görs i Sverige". Och till sist på sid 159: "Maxim 8: Högskolor och universitet står för endast en liten del av patentbaserade uppfinningar."

³STU sedermera Nutek var under 70 och 80-talen de svenska uppfinnarnas statliga finansär. När under 90-talet Nuteks innovationsstöd upphörde, användes istället löntagarfondpengar under ett decennium som stöd till fristående uppfinnare genom Stiftelsen innovationscentrum, SIC. År 2004 upphörde SICs verksamhet. Det enda statliga innovationsstödet till fristående uppfinnare sedan dess är de pengar som Almi delar ut.

⁴Källan är Statistiska Centralbyråns statsbudgetanalys för 2013, avseende statens avsatta medel för forskning och utveckling; 31,489 miljarder kr.

⁵I Innovation Union Scoreboard 2011 rankas Sverige som det ledande landet av EU:s 27 medlemsländer. I INSEAD:s Global Innovation Index 2011 ligger Sverige på andra plats, och i World Economic Forums ranking 2012 av global konkurrenskraft hamnade Sverige på en fjärdeplats.